

Dk. Dave Mathewson, Fasihi ya Agano Jipya, Hotuba ya 9, Usuli wa Mark na Mada

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Dave Mathewson akiwasilisha Historia na Fasihi ya Agano Jipya, hotuba ya 9, Marko: Usuli na Mandhari.

Sawa, wacha tuanze. Tutakachofanya leo ni kuendelea na Injili namba mbili, Injili ya Pili, ambayo tunajua ni Injili ya Marko.

Kwa hivyo, tutaipitia haraka zaidi kuliko tulivyofanya kupitia Mathayo. Kama nilivyosema, tunapopitia Agano Jipya, mara kadhaa tutapunguza mwendo na kushuka kwa kuangalia kwa karibu. Wakati mwingine tutakuwa na mtazamo kutoka juu na kusonga juu na kupitia hati haraka.

Marko ni moja wapo ya hati ambazo tutapitia haraka, lakini bado, nataka kuzingatia kile ambacho ni tofauti juu ya Marko, Injili imewekwaje pamoja, inafanya nini, na inasema nini juu ya Yesu, jinsi Injili ya Marko inavyomwonyesha Yesu, anataka tumweleweje.

Neno moja la tangazo ingawa, la kwanza, utaona kwamba wiki ijayo ni wiki ya tano, na kwa hivyo kuna mtihani unaokuja juu ya nyenzo za usuli na Injili. Unaweza kutafuta hiyo Ijumaa ijayo au inaweza isiwe hadi Jumatatu.

Tutajua kwa hakika. Nitaweza kukupa wazo bora ifikapo Jumatatu ya wiki ijayo. Kwa hivyo unaweza kutafuta mtihani namba moja unaokuja wiki moja kutoka leo au Jumatatu inayofuata, ambayo sikumbuki ni siku gani maalum.

Hiyo inamaanisha pia kuwa kuna kikao cha ziada cha mapitio ya mkopo kikao cha majadiliano ya kufyeka. Nilisema njia moja unayoweza kupata ziada au njia pekee ya kupata mkopo wa ziada katika darasa hili ni kwamba kutakuwa na vikao vinne vya majadiliano ya kukagua ambavyo kimsingi vitaambatana na mitihani minne. Kuna fursa kwa wale wenu, nataka tu kuweka wazi hii, kwa wale walio na Kituo cha Msaada wa Kiakademia cha ASC, ikiwa unahusiana nao, kutakuwa na vikao vingine vya masomo kwa vikao vya ukaguzi, lakini hizo hazihesabu, hizo ni tofauti na darasa hili.

Hizo hazihesabiwi kwa mkopo wa ziada. Vipindi pekee ambavyo vinahesabiwa kwa mkopo wa ziada vitakuwa vikao vinne ambavyo nitateua, na nitakuambia zaidi juu ya hilo Jumatatu, lakini kutakuwa na moja ya hizo wiki ijayo pia. Mapitio ya ziada ya mkopo, tena, kulingana na kile unachotaka kufanya nayo, inaweza kutumika kwa ukaguzi wa mtihani, hiyo ndiyo kawaida hufanyika, au kujadili chochote kinachohusiana na nyenzo za darasani au Agano Jipya, lakini kwa kawaida huishia

kuwa kikao cha ukaguzi wa mtihani, na hiyo ni sawa, lakini hilo litakuwa jambo ambalo linapatikana kwa mkopo wa ziada.

Kuna wanne kati yao. Utapata mkopo wa ziada kwa wangapi utakaojitokeza, kwa hivyo ukipata moja tu, utapata mkopo wa ziada kwa hilo. Tena, nakukumbusha, kwamba mkopo wa ziada hauonekani kwenye mtihani.

Itaonekana mwishoni mwa muhula katika darasa lako la mwisho, kwa hivyo nitakuwa nikitangaza zaidi juu ya hilo Jumatatu pia, lakini kutakuwa na kikao cha ziada cha ukaguzi wa mkopo wiki ijayo, na nitakupa habari zaidi juu ya hilo. Sawa, hebu tufungue kwa maombi, na kisha tutaangalia Injili ya Marko. Baba, asante kwa wikendi, na ninaomba kwamba tutapata wakati wa kufufua na, wakati huo huo, labda kupata usomaji na chochote kingine tunachopaswa kufanya.

Bwana, ninaomba sasa kwamba utusaidie kuelekeza mawazo yetu kwa kipindi hiki cha darasa kwenye Kitabu cha Marko, na kuweza kukisikia kama labda kingesikika na kusomwa na kueleweka katika muktadha wake wa karne ya kwanza, lakini kuweza kuziba pengo hadi karne ya 21 na kulisikia kama neno lako kwetu leo. Kwa jina la Yesu, tunaomba. Amina.

Sawa, hakiki fupi sana. Tumemaliza tu kutazama Injili ya Mathayo, na tukaangalia kidogo taswira tofauti ya Mathayo ya Yesu. Kama nilivyosema, labda inaweza kuwa na msaada kwa njia fulani ikiwa kanisa lingekuwa na Injili moja kuu ya Yesu, juu ya Yesu, na kuchanganya Injili zote nne kutupa habari zote katika sehemu moja.

Lakini cha kufurahisha, kanisa liliruhusu Injili nne tofauti na tofauti kusimama, kwa sababu zote zina kitu cha kipekee cha kusema juu ya Yesu ni nani. Na unapoangalia taswira ya Mathayo ya Yesu, unaweza kusema ni nini cha kipekee kuhusu jinsi Mathayo anavyomwonyesha Yesu? Ikiwa ungeona swali kama hili kwenye mtihani au kitu kama hicho, ungejibu nini? Ni nini cha kipekee kuhusu jinsi Mathayo anavyowasilisha Yesu hadi sasa? Mathayo alionekana kuisitiza nini? Alimwonyesha Yesu kama nini au nani? Kama mwalimu. Unakumbuka vitalu vitano vya mazungumzo? Mathayo anataka kumwonyesha Yesu kama mwalimu.

Nini kingine? Nzuri sana, hiyo ni muhimu sana. Kama Masihi, Mwana wa Daudi. Lakini Mathayo aliendelea kuisitiza kwamba Yesu sio tu Mwana wa Daudi au Masihi kwa Wayahudi, bali pia kwa Mataifa pia.

Hiyo ni mada muhimu sana katika Mathayo. Pamoja na Yesu kama mwalimu, Yesu ni Mwana wa Daudi, Masihi, katika kutimiza ahadi za Agano la Kale. Lakini yeye ni Masihi na Mwana wa Daudi sio tu kwa Wayahudi, bali kwa Mataifa pia.

Kitu kingine chochote? Mathayo alimwonyesha Yesu vipi tena? Kama Musa mpya. Vivyo hivyo, Musa aliwaongoza na kuwaokoa watu wake kutoka Misri na kuwaokoa,

vivyo hivyo, Yesu anakuja kama Musa mpya, kama mkubwa kuliko Musa kuwaokoa na kuwaokoa watu wake. Na nadhani kuna kichwa kingine tulichoangalia au kipengele tofauti.

Yeye ni mwalimu, yeye ni Masihi, Mwana wa Daudi kwa Wayahudi na Mataifa, yeye ni Musa mpya, anayekuja na kuwaokoa watu. Yeye ndiye anayetimiza Agano la Kale. Yesu ndiye kilele cha Agano Jipya lote.

Hadithi zote za Agano Jipya, mada, na motifu zote hupata kilele na utimilifu wao katika nafsi ya Yesu Kristo. Na kisha nadhani tulisema Yesu pia anaonyeshwa kama Mwana wa Mungu, yule anayesimama katika uhusiano wa kipekee na Baba. Kwa hivyo hizo ndizo mada ambazo Mathayo anasisitiza haswa wakati anachora picha ya Yesu Kristo.

Sasa, tutakachofanya leo ni kwamba, pamoja na kuangalia ujumbe mkuu na madhumuni ya Marko na sifa za kipekee za Marko, tunataka kuwa macho na jinsi Marko anavyomwonyesha Yesu. Marko anachagua kusesitiza nini juu ya Yesu ambayo inaweza kuwa sio lazima iwepo katika Mathayo, ingawa kuna mwingiliano pia katika njia ambayo Marko na Mathayo wanamtendea Yesu? Lakini kuanzia na Marko, swali la kwanza lililoulizwa kuhusu Injili namba mbili, au injili ya pili, ni nani mwandishi? Kweli, unaweza kusema, vizuri, hiyo ni rahisi sana. Ni Marko kwa sababu Biblia inasema, injili kulingana na Marko.

Lakini kumbuka tulisema kwamba sifa ya uandishi kwa injili nne kweli ilikuja na kanisa la baadaye. Wakati Marko aliandika injili yake hapo awali, hakuanzisha injili kulingana na Marko. Kisha mwanzoni mwa injili ya Yesu Kristo, hakuandika injili kulingana na Marko.

Hiyo iliwekwa hapo na kanisa la baadaye. Walakini, inakusudiwa kutafakari, nadhani, ni nini mila ya kuaminika na uelewa wa kuaminika na dalili ya mwandishi wake alikuwa nani, wa injili alikuwa. Chanzo kikuu cha uelewa wetu, au moja ya vyanzo vikuu vya uelewa wetu, ni taarifa ya mtu anayeitwa Papias.

Papias, mtu ambaye mapema sana, muda mfupi baada ya kuundwa kwa Agano Jipya, aliandika kwamba Marko alikuwa mkalimani wa Petro, na ili injili ya Marko inakusudiwa kwa kiwango fulani kuonyesha mahubiri na mafundisho ya Petro. Kwa hivyo, Marko alikuwa mshirika wa Petro. Ametajwa pia katika baadhi ya barua za Paulo, inaonekana kuwa mshirika wa Paulo pia.

Kwa hivyo, Marko alikuwa mshirika wa Petro, na labda aina ya mkalimani wake wa Petro. Yeye ni aina ya muhtasari katika kiwango fulani na kusesitiza kile ambacho Petro alifundisha na kuhubiri. Sasa, kwa nini injili ya Marko iliandikwa? Sasa nilijadili ikiwa ninapaswa kuanza na hii.

Labda itakuwa bora kuihifadhi hadi mwisho baada ya kuangalia sifa tofauti za Marko, lakini inaweza kutusaidia kuona sifa tofauti za Marko ikiwa tayari tulikuwa na uelewa tayari wa kusudi la Marko. Inafurahisha, pia, kuna idadi ya mababa wa kanisa na viongozi wa kanisa la kwanza, na tena, mababa wa kanisa ni wale viongozi wa kanisa ambao waliishi kutoka karne ya pili hadi takriban ya nne BK. Kwa hivyo takriban, unajua, hadi miaka miwili, mia tatu baada ya kuandikwa kwa Agano Jipya. Lakini idadi ya mababa wa kanisa wanaonekana kuhusisha kitabu cha Marko, injili ya Marko, na Roma, na jiji la Roma.

Ili uwezekano mkubwa, Marko labda anahutubia kanisa au makanisa katika karne ya kwanza. Labda katika miji mingi, hakungekuwa na kanisa moja. Kungekuwa na makanisa madogo ya nyumba, haswa katika jiji lenye ukubwa wa Roma.

Ikiwa walikusanyika mara kwa mara au la inawezekana, sina uhakika. Lakini uwezekano mkubwa, Marko labda anahutubia kikundi cha Wakristo, kanisa, au makanisa ya nyumbani katika jiji la Roma ambao wanajitahidi. Ikiwa unakumbuka, Nero, muda mfupi sana baada ya injili ya Marko kuandikwa, au karibu wakati huo huo, hii ndio wakati Nero alipofanya uharibifu.

Nero ndiye mfalme ambaye aliwaharibu Wakristo na kuwatendea kikatili. Kwa hivyo, Wakristo walikuwa na shida sana katika jiji la Roma. Na Marko labda anahutubia Wakristo ambao wanajitahidi kuishi imani yao katika mazingira ya uhasama ya Roma.

Ikiwa alikuwa akihutubia Wakristo ambao kwa kweli wangeteswa chini ya Nero, au baada au kabla, haijulikani. Lakini labda Marko anahutubia Wakristo au kanisa linaloishi Roma ambao wanajitahidi kuishi imani yao katika mazingira ya uhasama huko Roma. Na sasa Marko ataandika kimsingi ili kuwatia moyo, kuwaonyesha kuwa wanajitahidi.

Kimsingi, atakachofanya ni kusema ukweli kwamba wanateseka na wanajitahidi sio kitu kidogo kuliko kiini cha injili. Ukweli kwamba wanateseka na wanajitahidi ni kufuata njia ile ile ambayo Yesu Kristo alienda pia. Kwa hivyo, injili ya Marko ni ya kichungaji sana.

Hiyo ni, tena, Marko haandiki tu, hapa kuna maisha ya Kristo, ikiwa tu una nia. Marko anajaribu kuonyesha Kristo na maisha ya Kristo kwa njia ambayo itawahutubia wasomaji wake ambao wanapambana na imani yao na kumfuata Kristo katika mazingira haya ya uhasama katika jiji la Roma. Na sasa Marko anaandika kuwatia moyo kwa kuwaonyesha, akionyesha kwamba hivyo ndivyo maisha ya Kristo yalivyokwenda.

Ilikuwa moja ya mateso. Na kwa hivyo, wasomaji wake hawapaswi kutarajia chochote kidogo. Kwa kweli, injili ya Marko, jinsi inavyowekwa pamoja, sasa kompyuta yangu iliganda tu.

Njia ambayo Marko imewekwa pamoja, utaona katika maelezo yako, inaweza kugawanywa katika sehemu tatu. Mistari 13 ya kwanza ya Marko ni aina ya utangulizi. Wanakutambulisha kwa wahusika wakuu na wanakutambulisha kwa kitabu kinahusu nini.

Lakini injili iliyobaki, kuanzia mstari wa 14 hadi sura ya 8 na juu ya mstari wa 30, sehemu nzima ya Marko kimsingi imejitolea kwa huduma ya Kristo. Inakupa tu maelezo ya mambo ambayo Kristo alifanya. Na kimsingi, neno moja ambalo linaonyesha huduma ya Kristo katika sura hizi ni kwamba Kristo ni mshindi.

Nilikuwa kwenye hotuba siku nyingine kwa mgombea wa idara ya masomo ya Biblia, na alionyesha slaidi kadhaa za picha za kale za uchoraji na picha za injili ya Marko. Na injili ya Marko karibu kila wakati ilihusishwa na simba, mnyama. Mara nyingi katika karne za kwanza za mwanzo za kanisa, injili nne mara nyingi zilihusishwa na wanyama tofauti.

Yohana alikuwa tai, na Marko alihusishwa na simba. Hiyo inaonyesha sura nane za kwanza za Marko ambapo Yesu anaonyeshwa kama mshindi. Na kuna msisitizo mkubwa katika sehemu hii juu ya uungu wa Kristo.

Tutaona hilo kwa muda mfupi tu. Kwa hivyo, Yesu hufanya miujiza, huponya watu, Yesu anasamehe dhambi za mtu, na mtu anasema, hakuna mtu isipokuwa Mungu anayeweza kusamehe dhambi. Kwa hivyo, Yesu anaonyeshwa kama mshindi, ambayo hotuba hii niliyokuwa nayo inaonyesha kwamba ndiyo sababu simba mara nyingi huhusishwa na injili ya Marko.

Hata hivyo, kuanzia sura ya 8 mstari wa 31, injili inachukua mkondo mkubwa. Katika hiyo kuanzia sura ya 8 mstari wa 31 hadi mwisho wa injili, msisitizo unakuwa mateso ya Yesu na kifo chake cha mwishowe. Sasa ni nini cha kipekee na cha kuvutia kuhusu muhtasari huu? Ukiiangalia tu kwenye maelezo yako, mgawanyiko wa injili, unaona nini ambacho kinavutia juu yake? Ni aina gani inayoonekana kwako kwa njia ambayo Mark imeundwa? Zaidi au chini, sehemu mbili za kati, sehemu ya pili, na sehemu ya tatu, zina urefu sawa.

Hiyo ni sahihi. Isipokuwa kwa utangulizi, sehemu kuu mbili, huduma ya Yesu ambapo anashinda, na zingine ni za urefu sawa. Hiyo ni njia nyingine ya kusema kwamba karibu nusu ya injili ya Marko imejitolea kwa mateso na kifo cha Yesu Kristo.

Kiasi kwamba msomi mmoja alisema kwamba Marko kimsingi alikuwa masimulizi ya shauku na utangulizi mrefu, akijaribu kuonyesha ukweli kwamba Marko anasisitiza mateso na kifo cha Yesu Kristo kwa kutofautiana na kiwango cha injili zingine. Kwa hivyo karibu nusu ya injili ya Marko imejitolea kwa kifo na mateso ya Yesu Kristo. Kuanzia sura ya 8, mstari wa 31, Yesu anaanza maandamano yake kuelekea

Yerusalemu, na yote yamewekwa katika mateso yake na utabiri wa mateso yake, ukweli kwamba angekufa, na kisha hatimaye kusimulia kifo cha Yesu katika sura za mwisho za Marko.

Kwa hivyo karibu nusu ya injili imejitolea kwa mateso na kifo cha Yesu Kristo. Unafikiri kwa nini hiyo inaweza kuwa? Kwa kuzingatia kile tulichosema juu ya kusudi hilo, unafikiri kwa nini Mark alifanya hivyo? Tena, unaweza kuanza kuona kwamba waandishi wa injili hawasilimuli tu historia. Ndio, nadhani ni za kihistoria, lakini wanaweka pamoja habari kwa njia ambayo itawasilisha mtazamo wao wa kitheolojia juu ya Kristo.

Kwa kuzingatia kusudi tulilozungumzia, kwa nini Marko anaweza kutoa nusu ya injili kwa mateso, mateso, na kifo cha Kristo? Ili kuonyesha kwa Wakristo ambao wanajitahidi na labda wanateseka mikononi mwa Roma kwa kiwango fulani kwa imani yao, Marko atakuwa akionyesha kuwa hiyo ni sehemu ya maana ya kumfuata Yesu Kristo. Yesu mwenyewe aliteseka. Kwa kweli, nusu mbili za injili zote ni muhimu.

Marko anasimulia yote mawili ili tuweze hata kusema ushindi wa Yesu ulikuja kupitia mateso. Na kwa hivyo, wasomaji wa Marko wangeshinda pia, lakini lazima waende kwenye njia ya mateso. Kwa hivyo tena, hata jinsi Marko ameunda injili yake kwa kutoa nusu yake kwa shauku na mateso na kifo cha Kristo, anajaribu kusema kitu kwa wasomaji wake juu ya jinsi wanapaswa kutazama mateso yao pia.

Mada nyingine muhimu, moja ya mada muhimu katika injili ya Marko ni kwamba Marko pia, ingawa sio mada pekee au mada kuu, lakini muhimu ni Marko anawasilisha Yesu kama kuleta na kuzindua kutoka mpya. Na ambapo anapata hiyo ni hii. Huko nyuma katika manabii wa Agano la Kale, haswa nabii Isaya katika Agano la Kale, nabii Isaya, katika kitabu chake chote, anawasilisha wokovu wa Mungu wa Israeli.

Na kumbuka, Israeli wako uhamishoni kwa dhambi zao na kwa kutotii. Nabii Isaya anawaambia Waisraeli kwamba Mungu ataingilia kati kuwaokoa, kuwaokoa, kuwarudisha, na kuwarejesha kama watu wake. Inafurahisha, zaidi ya nabii mwingine yeyote, nabii Isaya anaonyesha ukombozi na uokoaji huo kama msafara mpya, kama ule wa zamani nyuma katika kitabu cha Kutoka.

Kwa njia ile ile ambayo Mungu aliwaokoa watu wake chini ya Musa, kwa njia ile ile, aliwaokoa kutoka utumwani huko Misri. Kumbuka, Waisraeli walikuwa chini ya utumwa wa kigeni na ukandamizaji huko Misri. Vivyo hivyo, Mungu aliwaokoa na kuwaleta katika nchi, Mungu angefanya hivyo katika msafara mwingine, mpya na mkubwa tena katika siku zijazo.

Sasa, kile Marko anataka uelewe ni kwamba Yesu anazindua kutoka mpya kutoka kwa kitabu cha Isaya. Kutoka mpya na wokovu na ukombozi ambao Isaya aliahidi

Mungu angeleta, sasa Yesu hatimaye analeta hilo. Na kwa hivyo, Marko, tuliona hiyo ilikuwepo katika Mathayo pia.

Mathayo alimwasilisha Yesu kama Musa mpya na kuwaokoa watu wake kutoka uhamishoni, lakini Marko anafanya hivyo pia. Marko anasisitiza pia kwamba Yesu anatimiza matarajio haya ya kinabii kutoka kwa Isaya ya kutoka mpya, ambapo Mungu angewaokoa watu wake na kuleta kiumbe kipya, na kuleta wokovu na ukombozi wao. Na sasa Yesu Kristo alikuwa akitimiza na kutimiza hilo.

Moja ya mistari muhimu katika Marko ambayo unahitaji kufahamu, ikiwa ni aya kuu ya Marko, ndiyo sababu ninaiita aya muhimu na sio lazima aya muhimu, lakini inaonekana kunasa jinsi Marko anataka kuwasilisha Yesu, na kwa kweli inaweza kujumuisha na kufupisha maoni ya msingi ya Marko juu ya Yesu, inapatikana katika sura ya 10 katika sehemu ya mateso, sura ya 10 na mstari wa 45. Kwa hivyo, Marko 10 na mstari wa 45, Marko anatoa muhtasari na kusema, Kwa maana Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumikia na kutoa maisha yake kuwa fidia kwa ajili ya wengi. Kwa kweli, aya hii inaweza kutafakari, tena sasa lazima urudi kwenye Agano la Kale tena, tena katika nabii Isaya pia inazungumza juu ya sio tu kutoka mpya, lakini motifu hii ya mtumishi anayeteseka kutoka Kutoka 53.

Unakumbuka maandishi hayo, sisi sote tunapenda kondoo wamepotea. Hayo yote ni katika muktadha wa mtumishi huyu anayeteseka ambaye angeteseka kwa niaba ya Israeli. Sasa Yesu anaonyeshwa hivyo.

Kwa hivyo, mstari huu wa 10:45, Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, lakini kutumikia na kutoa maisha yake katika kifo kama fidia kwa ajili ya wengi, inaweza kufupisha angalau moja ya msisitizo muhimu wa Marko juu ya Yesu Kristo, kwamba yeye ndiye mtumishi anayeteseka. Yeye ndiye anayekuja kuteseka kwa ajili ya watu wake, na hiyo inafaa sana kama tulivyoona kusudi la Marko, kushughulikia Wakristo wanaoteseka na kujitahidi kuishi imani yao katika mazingira ya uhasama ya Roma. Na sasa Yesu anaonyeshwa kama yule mtumishi anayeteseka kutoka kwa Isaya ambaye anakuja kutoa maisha yake kama fidia kwa ajili ya wengi.

Kwa hivyo, kumbuka kwamba Marko 10:45 ni mstari muhimu wa kuelewa taswira ya Marko ya Yesu Kristo. Kwa hivyo hiyo ni kidogo juu ya aina ya jinsi injili inavyowekwa pamoja. Lakini nataka kuzingatia haswa kama tulivyofanya kwa Mathayo.

Je, ni baadhi ya mada gani muhimu za Marko? Tena, anasisitiza nini zaidi ya Kutoka Mpya kutoka kwa Isaya tuliyoona, mateso ya Yesu, au msisitizo juu ya kifo chake, mateso yake? Ni nini kingine ambacho Marko anasisitiza ambacho haupati kimesisitizwa katika injili zingine au sio kwa kiwango sawa? Tena, tuliona kwamba Mathayo anamwonyesha Yesu kama Musa mpya. Anamwonyesha kama mwalimu.

Anamwonyesha kama mwana wa Daudi, Masihi kwa Wayahudi na Mataifa, kama utimilifu wa Agano la Kale, na maandiko ya Agano la Kale. Marko anamwonyesha Yesu vipi? Jambo la kwanza ni kwamba, pamoja na mada hii ya mateso, itakuwa sio sahihi kuzingatia tu mateso yake peke yake kwa sababu Marko anatoa nusu ya injili yake kwa huduma ya Yesu ambapo Yesu anaonyeshwa kama mshindi. Na ushindi.

Lakini jambo la kwanza kusema juu ya Marko ni kwamba, zaidi ya injili nyingine yoyote, Marko anaonekana kudumisha na kuisitiza usawa kati ya ubinadamu wa Yesu na uungu wake. Marko anataka kumwonyesha Yesu kama kimungu, lakini wakati huo huo, mwanadamu. Na tena, hiyo inafaa kabisa lengo la Marko, kuonyesha Yesu ni mshindi kama Mungu, lakini pia ni mwanadamu anayeteseka kwa ajili ya watu wake.

Na hiyo inafaa ujumbe wake, kuwaonyesha wasomaji kwamba njia ya ushindi, wasomaji wa ushindi, lakini lazima waende kwenye njia ya mateso kwanza kabisa. Tena, kuhutubia Wakristo wanaoteseka na kuhangaika na imani yao katika mazingira ya uhasama ya Roma. Kwa hivyo, Marko anamwonyesha Yesu kama usawa kati ya ubinadamu wake na uungu wake.

Tena, kuna msisitizo mwingi juu ya uungu wa Yesu. Kwa mfano, katika sura... Moja ya dalili zilizo wazi zaidi za hii ni mapema sana katika injili. Katika sura ya 2 na mstari wa 5. Sura ya 2 na mstari wa 5. Hii ni moja ya miujiza ambayo Yesu hufanya mapema katika injili.

Hapa ndipo Yesu anafundisha ndani ya nyumba, na watu hawa wana mtu ambaye ni pooza, ambaye ni kilema, na wanambeba kwenye mkeka. Imejaa sana hivi kwamba hawawezi kumpata ndani ya nyumba, kwa hivyo wanapanda juu ya paa na kumshusha chini. Na Yesu anamwambia na kusema... Hii ni sura ya 2 na mstari wa 5. Yesu anamwambia mtu huyu na kusema, Yesu alipoona imani yao, akamwambia yule aliyepooza, mwana wa yule aliyepooza, Dhambi zako zimesamehewa.

Na kisha inaendelea na kusema, Baadhi ya waandishi... Unakumbuka waandishi tuliowazungumzia? Wataalam walikuwa wale ambao walikuwa na jukumu la kurekodi na kusoma sheria, Agano la Kale. Waandishi wameketi pale wakiuliza mioyoni mwao, Kwa nini mtu huyu anasema hivi? Akimaanisha Yesu. Ni kufuru.

Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake? Kweli, walipata sehemu hiyo sawa. Kwa hivyo katika kusamehe dhambi, Yesu kimsingi anajichukulia haki ambayo ni ya Mungu tu. Na waandishi walielewa kwa usahihi kwamba katika kusamehe dhambi, anadai kuwa Mungu.

Kwa hivyo, Marko ana usawa huu basi kati ya uungu wa Yesu kama yule ambaye, kama Mungu, anaweza kusamehe dhambi tu. Lakini basi atageuka na kusema, Lakini Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumikia na kutoa maisha yake kuwa

fidia kwa ajili ya wengi. Kwa hivyo usawa huo kati ya ubinadamu wa Yesu na uungu wake.

Tena, hii inafaa kabisa kile Marko anajaribu kufanya katika kuhutubia wasomaji ambao wanateseka na wanajitahidi kuishi imani yao katika jiji la Roma. Kunaweza kuwa na mambo mengine kadhaa ninayohitaji kusesitiza. Mmoja wa hao ni Mark anaweza pia... Mark anaweza pia, ingawa sidhani kama ni jambo kuu analofanya, lakini pia anaweza kuwa anaitikia wazo hili katika ulimwengu wa karne ya kwanza wa kile ambacho mara nyingi kilijulikana kama mtu wa kimungu.

Hiyo ni dhana ya Yesu kama aina fulani ya mtenda miujiza isiyo ya kawaida. Na kwa hivyo labda Marko pia anataka kupunguza hilo kwa kuonyesha kwamba, Hapana, Yesu sio tu mtenda miujiza isiyo ya kawaida, mtu fulani wa kimungu. Yeye pia ni mwanadamu anayeteseka pia.

Zaidi ya hayo, jambo lingine ninalohitaji kusesitiza ni kwamba, Marko mara nyingi humwonyesha Yesu kama anadai kuwa Mwana wa Adamu. Sasa, swali ni, alimaanisha nini kwa hilo? Kwa kweli, katika Injili zote, kwa maana fulani, tutapanua na kuzungumza kidogo juu ya Injili zote, lakini Marko, katika sehemu nyingi, anamtaja Yesu kama Mwana wa Adamu au ana Yesu anayejiita Mwana wa Adamu. Anamaanisha nini kwa hilo? Na kwa kawaida kile tulichofanya, na kuna mapokeo marefu ya kumhusisha Mwana wa Adamu na Mwana wa Mungu, ili Mwana wa Mungu anarejelea uungu wa Yesu, ukweli kwamba yeye ni Mungu, anasimama katika uhusiano wa kipekee na Mungu, na Mwana wa Adamu ni kumbukumbu ya ubinadamu wa Yesu.

Ni wangapi kati yenu mmesikia hivyo? Nimekuwa nikifundishwa hivyo kila wakati. Kuna hata nyimbo kadhaa tunazoimba ambazo zinaonyesha hilo. Tena, Mwana wa Adamu inamaanisha Yesu alikuwa mwanadamu.

Mwana wa Mungu anarejelea ukweli kwamba alikuwa Mungu. Hiyo ni kweli kwa sehemu tu. Mwana wa Adamu, uwezekano mkubwa, jina hilo Mwana wa Adamu linakuja, kwa sehemu kubwa, linatoka katika kitabu cha Danieli katika Agano la Kale, na haswa Danieli sura ya 7. Na sikiliza kile Danieli anasema.

Anasema, kwanza kabisa, Danieli ana maono, na anaona maono ya wanyama wanne, wanyama hawa wanne wenye sura ya kutisha. Jambo la tano analoona, baada ya kuona wanyama hawa wanne, anaona kitu kingine, na hivi ndivyo ilivyo. Anasema, Nami nikaangalia, na viti vya enzi viliwekwa, na ile ya zamani, au Mzee wa Siku, kwa wazi Mungu, alichukua kiti chake cha enzi.

Mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji, nywele zake na kichwa chake kama pamba safi. Kiti chake cha enzi kilikuwa miali ya moto, magurudumu yake yalikuwa

yakiwaka moto. Mkondo wa moto ulitoka na kutiririka kutoka kwa uwepo wake, nk, nk.

Mahakama ilikaa katika hukumu, na vitabu vilifunguliwa. Na nikatazama basi, kwa sababu ya kelele za maneno ya kiburi ya pembe, ambayo yalitoka kwa mmoja wa wanyama hao, na nikaangalia, na yule mnyama akauawa. Na anasema, Na kisha nikaangalia, nikamwona mtu kama mwana wa Adamu, akija na mawingu ya mbinguni.

Akaja kwa yule wa kale na akawasilishwa mbele yake. Kwake, Mwana wa Adamu, alipewa mamlaka na utukufu na ufalme, ili watu wote, mataifa, na lugha zote zimumikie. Utawala wake ni wa milele, ambao hautapita kamwe.

Na ufalme wake ni ule ambao hautaangamizwa kamwe. Sasa nakuuliza, je, hiyo inasikika kama mwanadamu kwako? Mwana huyu wa Adamu anayekuja katika mawingu ya mbinguni, na ufalme wa milele wa milele. Namaanisha, anaweza tu kupanda kwenye kiti cha enzi cha Aliye na Siku, na kupokea ufalme wa milele wa milele.

Je, hiyo inasikika kama mwanadamu tu kwako? Ningependekeza kwamba Mwana wa Adamu ni jina la uungu wa Yesu, kama ilivyokuwa ubinadamu wake. Wakati mwingine Yesu angeweza kuigeuza na kusema, Ndiyo, Mwana huyu wa Adamu kutoka Danieli 7, kiumbe huyu aliyeinuliwa wa mbinguni kutoka Danieli 7, wakati mwingine anaonyeshwa kama anayeteseka katika Injili ya Marko. Kwa hivyo, lilikuwa neno, kifungu, mwana wa Adamu lilikuwa jina ambalo lililingana na madhumuni ya Yesu vizuri sana.

Angeweza kuitumia kurejelea ukweli kwamba alikuwa, kwa kweli, mwana huyu wa Adamu, kiumbe huyu wa kimungu wa mbinguni ambaye angepokea ufalme wa milele kutoka kwa Danieli 7. Lakini basi angeweza kugeuka na kusema, lakini mwana wa Adamu atateseka na kufa. Kwa hivyo ni kifungu ambacho angeweza kutumia mara nyingi kwa madhumuni yake mwenyewe. Lakini ukweli ni kwamba, usifikirie kwamba Mwana wa Mungu anamaanisha uungu, Mwana wa Adamu anamaanisha ubinadamu.

Sio rahisi sana. Mwana wa Adamu kutoka Danieli 7 ni jina sawa la uungu wa Yesu. Mwana wa Adamu kutoka Danieli 7 anarejelea kiumbe huyo wa mbinguni ambaye atapokea ufalme wa milele.

Hiyo hakika ni zaidi ya jina la ubinadamu wake. Sawa kabisa. Kipengele kingine cha kupendeza cha Marko, cha kwanza basi ni usawa kati ya ubinadamu wa Yesu na uungu, ambao, kama tulivyoona, unalingana na kusudi la Marko vizuri sana, kuhimiza Wakristo wanaoteseka, wanaojitahidi.

Msisitizo mwingine wa kupendeza katika Marko, kwamba, tena, sio ya Marko pekee, lakini kwa hakika inasisitizwa, ni kile ambacho mara nyingi kimekuwa kikiitwa siri ya kimasih, au masihi wa siri. Na ninachomaanisha kwa hiyo ni hii. Unaposoma Marko mara nyingi, unapata mtu, Yesu atafanya kitu, na mtu atasema, wewe ndiye Kristo.

Au Yesu hata atamuuliza mtu, wewe unasema mimi ni nani? Watasema, wewe ndiye Kristo. Na atasema, sasa usiende kumwambia mtu yeyote. Kweli, kwa nini Yesu anafanya hivyo? Namaanisha, hiyo sio mkakati mzuri sana wa uinjilisti, kwamba wanaipata sawa.

Ndio, wewe ndiye masihi. Na kisha anasema, sawa, usiende kumwambia mtu yeyote. Nilidhani habari hii ingeenea kwa mataifa yote.

Na sasa Yesu anazunguka na kuwaambia watu wasimwambie mtu yeyote yeye ni nani. Wasomi huita hiyo siri ya kimasih au nasema masihi wa siri. Yesu kimsingi anajaribu kuiweka kimya-kimya, na hataki ienee.

Unafikiri kwa nini hii ndio kesi? Kwa nini Yesu angewaambia watu wasimwambie kila mtu yeye ni nani? Sawa, kwa hivyo sehemu yake itakuwa kwa sababu ufahamu kamili wa Yesu alikuwa nani haungekuja, masihi wake kamili haungekuja hadi baada ya ufufuo wake, ambayo ingeonyesha asili ya kweli ya masihi yake. Kwa hivyo, sehemu yake ilikuwa kwamba hakuwa ameingia kikamilifu katika utawala wake kama masihi hadi kifo na ufufuo wake. Pengine kuna sababu nyingine pia.

Nadhani huyo ni mmoja wao. Kwa hivyo labda ili kuepuka kutokuelewana, uko sahihi. Ili kurudi kwenye baadhi ya historia, na historia ya kisiasa tuliyoangalia, dhana ya Wayahudi wengi juu ya masihi ingekuwa mtu ambaye angekuja na kuwaangamiza Warumi.

Huyu hapa mfalme wetu ambaye atatawala kwa fimbo ya chuma. Namaanisha, Je, Isaya sura ya 9 haikusema hivyo? Kwa ajili yetu mtoto wa kiume amezaliwa, mtoto amepewa, atatusa kwenye kiti chake cha enzi na kutawala milele. Na kwa hivyo huyu hapa ni masihi ambaye atatawala juu ya maadui wa Israeli, ikimaanisha kuwa atawaangamiza Warumi.

Lakini Yesu haitoi aina hiyo ya ufalme. Yesu bado hajaja kama mfalme wa aina hiyo. Anakuja kwanza kuteseka na kufa kwa ajili ya dhambi za watu.

Na kwa hivyo, moja ya sababu pia isingekuwa tu kwa sababu, nadhani uko sahihi kabisa, masihi wa Yesu haungeeleweka kikamilifu hadi baada ya ufufuo wake, lakini ili kuepuka kutokuelewana. Tena, ikiwa utaenda kueneza habari kwamba hapa kuna masihi, watu wanaweza kuja kwa sababu mbaya, wakidhani huyu ndiye mkombozi wetu ambaye atawaondoa Warumi kutoka kwa utawala wao. Kwa hivyo, kwa sababu

hiyo, Yesu mara kwa mara alikuwa akiwaambia watu wanyamaze, labda ili wasieleweke vibaya juu ya aina gani ya masihi alikuwa.

Kwa sababu tena, anakuja kwanza kabisa kuteseka na kufa kwa ajili ya dhambi za watu. Hiyo itakuwa tayari. Unakumbuka yetu tayari lakini bado? Bado sio wakati anakuja na fimbo ya chuma kutawala na kuanzisha ufalme wake na kuwashinda maadui zake.

Lakini tayari, mara ya kwanza Yesu anakuja kujitoa kama Masihi, anakuja kuteseka na kufa kwa ajili ya watu. Mada nyingine muhimu, kama Mathayo katika Marko, ni msisitizo juu ya wanafunzi na ufuasi. Kwa hivyo, kuna msisitizo juu ya kundi hili la wafuasi ambalo Yesu anaweka pamoja, ambao atawafundisha na kujiandaa kuendelea na huduma yake.

Hata hivyo, kuna twist ya kuvutia katika Mark. Unapolinganisha Marko na Mathayo, Marko anaonekana kuwaonyesha wanafunzi kwa njia mbaya zaidi. Hiyo ni, wanafunzi katika Marko, mara kwa mara, wanaonyeshwa kama hawapati tu.

Wao ni obtuse, hawaelewi, wanashindwa, hawana imani, hawapati kabisa. Wanafunzi wanaonyeshwa hivyo tena na tena katika injili ya Marko, kama dhidi ya Mathayo, ambapo katika Mathayo bado wana shida kuipata wakati mwingine. Lakini unapolinganisha hizo mbili, sio kwamba Mathayo anawaonyesha kwa njia bora, ni kwamba Marko anaonekana kuwaonyesha kwa nuru ndogo kuliko, kwa mfano, Mathayo anafanya.

Tena, ana kutokuelewana kwao, ana wao kutoipata, na kutokuwa na imani nyingi. Tena, mtu anaweza kuuliza swali, kwa nini Mark afanye hivyo? Kwa nini Marko angeonyesha wanafunzi na kusesitiza kushindwa kwao kuelewa, na kushindwa kwao kuipata, udhaifu wao, na ukosefu wao wa imani? Kwa nini Mark afanye hivyo? Tena, wacha turudi nyuma na tufikirie juu ya kusudi, kwa nini maandishi ya Mark, usuli, na Mark anamwandikia nani. Kwa kuzingatia hilo, kwa nini Marko anaweza kuwaonyesha wanafunzi kwa mtazamo mbaya zaidi? Tena, hawapati tu, hawaelewi, wanashindwa kuelewa, hawaamini.

Ndiyo? Uhakika. Hakika, ndiyo. Ikiwa wanafunzi walio karibu zaidi na Yesu walijikwaa na kujitahidi, basi hakika hiyo inakusudiwa kuwatia moyo wasomaji wa Marko ambao vile vile wanajitahidi na wanaweza kufikiria kuwa wameshindwa katika imani yao, na kuwaonyesha, hapana, kwamba hata wanafunzi wa Yesu walijitahidi pia.

Kwa hivyo, taswira ya Marko, hata taswira yake ya wanafunzi, labda inakusudiwa kuonyesha mapambano ambayo wasomaji wa Marko wanapitia pia. Mada nyingine muhimu katika Marko ni msisitizo juu ya habari njema au injili. Mstari wa kwanza kabisa unafunguliwa na hii, mwanzo wa injili, au habari njema, kulingana na tafsiri gani unayo.

Marko ndiye pekee kati ya injili nne kuziita kitabu chake habari njema, au injili. Sasa hiyo inaweza kuwa sio lazima iwe kumbukumbu ya aina ya fasihi, lakini zaidi yaliyomo. Lakini Marko ndiye injili ya kwanza au ya kwanza kati ya hizo nne, injili nne tu za kuita kitabu chake habari njema, au injili.

Zaidi ya hayo, Marko inajumuisha neno injili, aina ya neno injili, au habari njema, mara saba. Ingawa nadhani Mathayo anaweza kuwa nayo, nadhani anayo mara nne, na siwezi kukumbuka, Luka anaweza kuwa nayo mara moja au mbili, lakini kwa wazi, haswa kutokana na ukweli kwamba Marko ni mfupi sana kuliko injili zingine, Marko anajumuisha neno hilo mara saba, ambayo inaonyesha kuna kitu muhimu juu yake. Sasa, ni nini muhimu juu ya neno hilo? Tena, tumechukua hiyo na kutengeneza neno la kiufundi juu yake.

Injili inamaanisha ujumbe juu ya Yesu Kristo kufa msalabani kwa ajili ya dhambi zangu, na ninahitaji kumwambia kila mtu ili aamini katika jina la Yesu, na kuwa na uzima wa milele, na msamaha wa dhambi. Na hiyo ni kweli. Lakini Marko anamaanisha nini kwa neno hilo? Aliipata wapi? Tena, kuna asili mbili muhimu.

Na lazima uelewe, hii inarudi tena kwenye uchunguzi wetu wa hali ya hewa ya kisiasa na kihistoria inayoongoza kwa Agano Jipya. Hata waandishi ambao wangukuwa Wayahudi kabisa, kama vile Mathayo, hata waandishi ambao walikuwa Wayahudi kabisa katika fikra na mwelekeo wao, hawangeepuka ushawishi wa utawala wa Kirumi, na lugha ya Kigiriki pia, na utamaduni wa Ugiriki. Hata wangeathiriwa nayo kwa kiasi fulani.

Na wakati mwingine, nina hakika, mwandishi katika Agano Jipya mara nyingi atatumia istilahi ambazo kwa kweli zina hatua ya kuwasiliana na ulimwengu wa Greco-Roman na wasomaji, na pia ingevutia ulimwengu wa Kiyahudi na wasomaji wa Kiyahudi. Na neno injili ni mfano mzuri wa hilo. Kwa hivyo, kwanza kabisa, neno injili, ambapo Marko alilipata, neno injili, au habari njema, sio tu neno la Kikristo ambalo Marko alitunda, au Paulo, au mtu mwingine.

Neno hilo tayari linatokea katika Agano la Kale, na linarudi kwa nabii, ulidhani yupi ulidhani? Isaya. Nabii Isaya, au unasema Isaya. Daima lazima nijieleze.

Nilienda shule na kufanya kazi yangu ya uzamili huko Scotland, na ndivyo walivyotamka Isaya. Na ilishikamana nami tu, kwa hivyo bado nasema hivyo. Lakini nina hakika hiyo ndiyo njia sahihi ikiwa ndivyo wanavyosema huko Scotland.

Inapaswa kuwa sawa. Lakini Isaya. Kumbuka, tayari tumesema anazungumza juu ya Kutoka mpya, ambapo Mungu, kama alivyofanya katika Kutoka kwa awali, akiwatoa watu kutoka Misri.

Pia anaonyesha Yesu kama anazindua Kutoka mpya. Anazungumza juu ya kiumbe kipya, Mungu akiwarejesha watu wake, akiingia katika agano jipya. Hiyo ndiyo habari njema, injili, ambayo kitabu cha Isaya kinazungumzia.

Kwa hivyo kile Marko anafanya, kwa kutumia neno injili au habari njema, tena, hii sio neno jipya tu. Anaonyesha tena kwamba Yesu Kristo ndiye utimilifu wa ahadi ya Isaya ya urejesho na wokovu. Kwa hivyo, hili ni neno ambalo linarudi kwenye Agano la Kale.

Tena, kwa kutumia habari njema, anafanya kitu sawa na kile Mathayo alifanya, akionyesha kwamba Yesu ndiye utimilifu, habari hii njema ya ukombozi katika ufalme wa Mungu, kutawala vitu vyote, kiumbe kipya, agano jipya na watu wake. Habari njema hiyo kutoka kwa Isaya sasa inatimizwa katika nafsi ya Yesu Kristo. Kwa hivyo, nina hakika wasomaji wa kwanza wa Marko, waliposikia, hapa kuna mwanzo wa injili, wangerudi kwa Isaya na kusema, sawa, sasa tunaelewa hiyo ni nini.

Sasa ahadi ya ukombozi, urejesho wa watu wa Mungu, utawala wa Mungu juu ya watu wake, na dunia nzima sasa inatimizwa katika nafsi ya Yesu Kristo. Walakini, tena, tulisema kwamba mara nyingi waandishi wa Agano Jipya wangetumia msamiati ambao ulikuwa na sauti katika ulimwengu zaidi ya mmoja, sio tu ulimwengu wa Kiyahudi na fasihi lakini pia ulimwengu wa Ugiriki na Kirumi. Kwa hivyo, kwa mfano, neno habari njema au injili pia lilikuwa neno lililotumiwa kwa kushirikiana na mfalme.

Kwa mfano, kuzaliwa kwa mfalme kungetangazwa kama habari njema au injili, kwa kutumia neno lile lile. Au matukio mengine yanayozunguka kile mfalme alifanya au kitu kuhusiana na mfalme kitakuwa habari njema au injili. Kwa hivyo, inawezekana pia kwamba, tena, wasomaji, ikiwa hawa ni Wakristo wanaoishi Roma wanaposikia habari njema, hii inaweza kuwa madai ya uasi, kwamba injili sasa, habari njema ya kweli, haihusiani na Kaisari, lakini sasa mtu ambaye sasa anadai hilo, na huyo ndiye mtu wa Yesu Kristo.

Habari njema ya kweli haihusu kile Kaisari anafanya, lakini inahusu kile Yesu Kristo sasa atafanya na amewafanyia watu wake. Kwa hivyo neno hilo la Marko ni muhimu, lakini pia, sio tu kwa aina ya muhtasari wa kitabu chake kinahusu nini, lakini pia kutoka kwa mtazamo kwamba labda inahusiana na asili mbili tofauti, zote Myahudi kutoka Isaya nabii, lakini pia ulimwengu wa Greco-Kirumi, habari njema inayohusiana na mfalme au kitu kinachohusiana na mfalme. Jambo la mwisho kuangalia na Mark ni, kabla hatujafanya hivyo, nataka kuzungumza kidogo juu ya jinsi Mark anaisha, lakini maswali yoyote hadi sasa kama Mark anasisitiza? Unaanza kupata picha ya kile Marko anafanya, jinsi alivyoweka injili yake pamoja, kile anachojaribu kuisisitiza, na haswa mada za ushindi na mateso, na jinsi alivyotimiza hilo kupitia kile anachosisitiza.

Sawa, nataka kuzungumza kwa ufupi juu ya jinsi Marko anavyoisha, na ikiwa utafungua Biblia yako, haijalishi tafsiri gani, bila kujali una tafsiri gani, na ningependa kuwa na uwezo wa kuruka hii, lakini kwa sababu haijalishi unayo tafsiri gani, ni wazi sana, na unakabiliwa nayo mara tu unapofika mwisho wa Marko, kwamba unashangaa ni nini kinaendelea. Sasa, ikiwa una Biblia na unaifungua kwa Marko sura ya 16, mwisho kabisa, utaona kwamba mistari michache ya mwisho, karibu sura ya mwisho, imewekwa kwenye mabano katika Biblia yako. Na kisha karibu wote wana maelezo ya chini chini ya mabano hayo.

Kama, yangu inaanza, hii ni mstari wa 9 wa Marko sura ya 16, yangu inaanza, Sasa, baada ya kuamka mapema siku ya kwanza ya juma, alimtokea kwanza kwa Maria Magdalene, ambaye alikuwa ametoa pepo kutoka kwake. Akatoka nje na kuwaambia wale waliokuwa pamoja naye walipokuwa wakiomboleza na kulia, lakini waliposikia kwamba yuko hai na kwamba alikuwa ameonekana naye, hawakuamini. Baada ya hayo, alionekana kwa namna nyingine kwa wawili kati yao, nk, nk.

Kwa hivyo, una kumbukumbu hii ya Yesu kuonekana kwa watu tofauti, kuanzia na Maria Magdalene. Kisha inaishia katika mistari ya 19 na 20, Kwa hivyo basi Bwana Yesu, baada ya kusema nao, alichukuliwa mbinguni, akaketi mkono wa kuume wa Mungu. Na kisha wakatoka na kutangaza habari njema kila mahali, wakati Bwana alifanya kazi pamoja nao na kuthibitisha ujumbe huo kwa ishara zilizoambatana nao.

Na huo ndio mwisho wa injili. Walakini, katika sehemu hiyo ambayo nimekusomea tu, nadhani, karibu kila tafsiri ya Kiingereza, imewekwa kwenye mabano, na kisha ina maelezo kidogo ambayo yanasema, Baadhi ya maandishi bora na ya zamani zaidi hayana mwisho huu. Sasa, tunapaswa kufanya nini juu ya hilo? Mark aliishia wapi? Je, Marko aliishia kwenye aya... Kwa maneno mengine, ikiwa tutaondoa sehemu hii kwenye mabano, hivi ndivyo Mark anavyoisha.

Kwa hivyo, wao, wakimaanisha wanawake, wanawake ambao huenda kaburini baada ya Yesu kufa, amewekwa kaburini, basi inachosema ni wanawake kwenda kaburini siku inayofuata, Jumapili, na ni tupu. Na kisha inasema, basi wakatoka na kukimbia kutoka kaburini, kwa maana hofu na mshangao viliwapata, wala hawakusema chochote kwa mtu yeyote, kwa maana waliogopa. Mwisho wa hadithi.

Sasa, ni aina gani ya njia hiyo ya kumaliza injili? Kwa hivyo, swali ni kwamba, mwisho huu ulio nao kwenye mabano, tena, Biblia zako zote zina hiyo, lazima kuwe na aina fulani ya mabano au mabano, na kisha tanbihi mahali pengine ambayo inasema, Mwisho huu haupatikani katika baadhi ya maandishi ya zamani na bora zaidi. Tunapaswa kufanya nini? Mark aliishia wapi? Je, aliishia katika mstari wa 8? Lakini hiyo ni njia ya kushangaza ya kumaliza injili. Pamoja na wanawake kuingia makaburini, halafu wao, kwa sababu ya hofu, hawaendi kumwambia mtu yeyote? Namaanisha, hiyo ni njia ya kumaliza injili? Au Marko aliandika mistari hii 9 hadi 20? Je, huo ndio mwisho sahihi? Namaanisha, lazima tuwe na mwisho wa hii.

Hakika, huwezi kuishia na wanawake hawa kukimbia kwa hofu na kutomwambia mtu yeyote. Lazima uwe na kufungwa. Lazima uwe na Yesu aonekane kwa watu, na lazima ujumbe uenezwe kwamba Yesu amefufuka, na kisha Yesu anapaa mbinguni, na lazima uwe na injili inayotoka na kuenea kama unavyofanya katika Mathayo, Agizo Kuu.

Lakini fikiria juu yake kwa njia hii. Je, inawezekana kwamba mwisho huu uliandikwa na mwandishi mwenye nia njema ambaye alifikiri jambo hilo? Marko anawezaje kumalizia na mstari wa 8? Hiyo sio njia sahihi ya kuhitimisha injili. Inaisha kwa kushindwa na wanawake hawa kwa sababu ya hofu.

Hawamwambii mtu yeyote. Wanakimbia kwa hofu, na hawaeneza habari njema ya ufufuo wa Yesu. Hiyo ni njia gani ya kumaliza injili? Kwa hivyo, uwezekano mkubwa, mwandishi mwenye nia njema, kama Marko alikuwa akinakiliwa na kupitishwa kwa vizazi vya baadaye, mwandishi mwenye nia njema labda alimtazama Marko na kusema, hiyo sio njia sahihi ya kumaliza injili hii.

Nitatoa hitimisho sahihi. Na kwa hivyo, aliandika 9 hadi 20 ambayo ni pamoja na Mariamu akiwaambia watu, Yesu akitokea kwa watu, na ujumbe kuenea, na Yesu kupaa mbinguni. Kweli, hiyo inazua suala la kuvutia.

Basi tunawezaje kuhesabu jinsi Marko alivyomaliza injili yake? Kwa nini angeishia hivyo? Wengine wamependekeza, vizuri, kwa kweli Mark aliandika hitimisho, lakini ilipotea mahali fulani, ikiwa mbwa alikula, au mtu aliiondoa, au chochote kilichotokea. Kitu kilitokea kwa mwisho wa Mark. Kwa kweli ilikuwa na mwisho, lakini ilipotea baada ya mstari wa 8. Hiyo inawezekana, lakini hakuna ushahidi.

Hakuna ushahidi kwamba ilitokea. Ushahidi pekee tulionao ni kwamba injili inaonekana inaishia katika mstari wa 8. Kwa hivyo, tunaweza kuuliza, kwa nini Marko anaweza kumaliza injili yake hivyo? Kwa nini hamalizi kama Mathayo alivyofanya? Pamoja na Yesu kuwatokea wanafunzi na kusema, nendeni mkafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, nami nitakuwa pamoja nanyi mpaka mwisho wa nyakati. Au kumbukumbu ya Luka juu ya Yesu kupaa mbinguni na kuonekana kwa watu tofauti baada ya ufufuo wake.

Mark hana lolote kati ya hayo. Badala yake, Mark anaishia kwa kutofaulu. Mark anamalizia kwa kushindwa kwa wanawake hawa kwenda nje kwa sababu wanaogopa, hawaendi nje na kufanya chochote.

Kwa nini Mark amalize hiyo? Siwezi kufikiria kwamba Marko alifikiri kwamba Yesu hakuonekana kwa mtu yeyote. Siwezi kufikiria kwamba Marko hakujuua kilichotokea, haswa ikiwa anahusishwa na Peter, na alikuwa mkalimani wa Peter. Siwezi kuamini

kwamba Marko hakujua kwamba Yesu alitokea kwa watu, na ujumbe ukatoka, na Yesu akapanda, na akawaambia wanafunzi wake kueneza injili kwa mataifa yote.

Hakika, Mark alijua kitu juu ya hilo. Lakini unadhani kwa nini anamaliza injili jinsi anavyofanya? Kwa nini anaishia ghafla na kushindwa kwa wanawake hawa kwenda, sio ukweli kwamba wao ni wanawake, kwa nini anaishia kwa kushindwa kwa wafuasi wake kwenda nje, kwa sababu ya hofu, wanaogopa kwenda nje na kusema chochote. Kwa hivyo, inaisha, hawakusema chochote kwa mtu yeyote kwa sababu waliogopa.

Mwisho wa hadithi. Labda alikuwa amechoka kuandika, na alisimama tu hapo. Nimesahau kuhitimisha.

Unafikiri kwa nini angetoa hoja hiyo, juu ya kuonyesha picha hii ya Wakristo wanaogopa? Tena, fikiria kulingana na kusudi la jumla la Marko. Kwa nini asisitize hilo? Wakristo ambao wanaogopa hawaeneza injili kwa sababu wanaogopa kufanya hivyo. Sisitiza kushindwa kwao kufanya hivyo.

Tena, fikiria kwa suala la kile kinachoendelea kwa Mark. Tulisema ni kusudi la jumla? Marko anamwandikia nani? Na hii inawezaje kutoshea hiyo? Ndio, haswa. Sio hivyo jinsi wasomaji wa Marko wanavyowezezana, sio hiyo hali waliyomo? Ikiwa wanajitahidi na wanahisi kuwa wameshindwa, basi hii ni njia tu, tena, kushughulikia usomaji wake.

Vivyo hivyo, hata katika matukio yanayozunguka ufufuo wa Yesu, wafuasi wake bado walishindwa na hawakuipata. Kwa hivyo, ni njia nyingine ya kuhimiza jamii inayojitahidi ambayo Mark anashughulikia. Walakini, ningependekeza sio kushindwa tu.

Ukirudi nyuma kwa mistari ya 6 na 7, wanawake wanapokaribia kaburi, wanapata takwimu hii, sura hii nzuri, inayong'aa, ya aina ya malaika kaburini, na sura hiyo inawaambia, Msiogope. Inafurahisha kile ambacho hawakufanya. Usiogope.

Mnamtafuta Yesu wa Nazareti ambaye amesulubiwa. Amelelewa. Hayuko hapa.

Angalia, kuna mahali alipolala. Lakini enendeni mwaambie wanafunzi wake na Petro kwamba anawatangulia kwenda Galilaya. Huko utamwona, kama vile alivyokuambia.

Kwa hivyo, cha kufurahisha, bado kuna msisitizo juu ya uwepo wa Yesu na ahadi yake. Kana kwamba Marko anataka kusawazisha kushindwa kwa wanafunzi wake na ahadi na uwepo wa Yesu. Kwamba licha ya kushindwa kwa wanafunzi, ahadi ya Mungu bado itashinda.

Ahadi zake zitashinda na Yesu bado anaahidi uwepo wake. Ni kana kwamba bado anawangojea huko Galilaya katika Injili. Kwa hivyo, inaishia kwa kutofaulu, labda kwa sababu, tena, hii inaonyesha hali ya wasomaji wa Mark.

Wanaweza kuhisi kama kushindwa, kwamba wanapambana na imani yao, na wanajitahidi kuishi maisha yao huko Roma. Na sasa Yesu, Marko, anaonyesha wanafunzi hata wakati wa ufufuo wake kwa njia ile ile, lakini wakati huo huo anasawazisha hiyo na ahadi ya uwepo wake, na ukweli kwamba ahadi za Mungu zingetimizwa. Nzuri.

Maswali yoyote kuhusu Mark? Ndiyo. Ndio, uko sahihi. Kuna mwingine.

Hapo ni kweli. Baadhi ya Biblia zako zinaweza kuwa na mwisho mfupi pia, ambao una aya moja au mbili tu. Kitu kimoja.

Baadhi ya maandishi ya Marko hayana yale marefu. Wana mfupi. Pia labda ni jaribio la kumpa Marko hitimisho sahihi.

Lakini, ninapendekeza kwamba Marko anaweza kuwa ameishia kwa makusudi katika mstari wa 8, kwa sababu ya sababu anaandika.

Huyu ni Dk. Dave Mathewson akiwasilisha Historia na Fasihi ya Agano Jipya, hotuba ya 9, Marko: Usuli na Mandhari.